

# MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI ZA MESEC SEPTEMBAR 2023. GODINE

## UVOD

Monitoring medijske scene izrađuje se s ciljem kontinuiranog praćenja događaja i procesa koji utiču na stanje medijskih sloboda u Republici Srbiji. Autori monitoringa bave se: slobodom izražavanja; praćenjem implementacije postojećih propisa; usvajanjem novih propisa, ali i izmenama i dopunama aktuelnih, kako iz oblasti medija, tako i iz drugih oblasti koje na direktan ili indirektan način utiču na slobodu medija; kao i analizom SLAPP tužbi (strateških tužbi protiv učešća javnosti) usmerenih prema novinarima i medijima.

Za izradu monitoringa koriste se javno dostupni podaci, podaci dobijeni od novinara, urednika i drugih medijskih radnika, novinarskih udruženja i medijskih asocijacija, kao i od državnih i nedržavnih organa.

## I SLOBODA IZRAŽAVANJA

Prema ažuriranim podacima Višeg javnog tužilaštva, od početka 2023. godine, zaključno sa avgustom mesecom, zabeleženo je pedeset šest slučajeva pretnji i napada na novinare.

Osudjujuća presuda doneta je u četiri predmeta, četiri krivične prijave su odbačene jer je utvrđeno da ne postoje elementi krivičnog dela, u pet predmeta je doneta službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka, u četiri predmeta je u toku postupak pred sudom po optužnom aktu javnog tužioca, u četiri predmeta je u toku sprovođenje dokaznih radnji, zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja je podnet u trideset jednom predmetu, dok u četiri predmeta, ni nakon preduzimanja potrebnih mera učinilac nije identifikovan. Prvostepena ili konačna odluka doneta je u trinaest predmeta, što predstavlja 23, 21% ukupnog broja predmeta.

Predstavnica OEBS-a za slobodu medija, Tereza Ribeiro, objavila je u septembru mesecu [saopštenje](#) u kome je istakla svoju zabrinutost zbog sve većeg broja novinara širom sveta koji se nalaze na meti softvera za nadzor. Kako ističe, sama činjenica da novinari bivaju nadzirani ugrožava njihovu bezbednost i izaziva ozbiljnu zabrinutost zbog kršenja privatnosti a posledice po slobodu medija su zastrašujuće.

Ribeiro je naglasila da u bezbednim i demokratskim društvima, novinarima i drugim medijskim akterima mora biti omogućeno da slobodno i nezavisno obavljaju svoj posao, bez mešanja, ograničenja ili straha za sopstvenu i tuđu bezbednost te da korišćenje tehnologije digitalnog nadzora predstavlja izrazitu pretnju ovom fundamentalnom principu. Dakle, kada je takva tehnologija usmerena na praćenje novinara, njima je znatno otežano da obavljaju svoj osnovni posao, a kao dodatan teret se javlja i to što su novinari primorani da izdvajaju veće resurse kako bi se zaštitili od takvih pretnji, preusmeravajući dragoceno vreme i sredstva na zaštitu umesto na obavljanje svoje profesije.

Iako zagovornici tehnologije digitalnog nadzora često brane njenu primenu pozivanjem na nacionalnu bezbednost, Ribeiro je istakla da tehnologija digitalnog nadzora mora da se koristi uz veliki oprez te da granica za korišćenje tehnologije digitalnog nadzora nad novinarima i drugim medijskim radnicima mora biti postavljena izuzetno visoko. Stoga se posebno preporučuje da se države uzdrže od korišćenja tehnologije digitalnog nadzora nad novinarima, osim ako ne postoji jasna i neposredna opasnost po bezbednost javnosti, u kojim slučajevima korišćenje takve tehnologije mora da bude praćeno prethodno navedenim strogim merama, da bude neophodno u demokratskom društvu i

proporcionalno za postizanje legitimnog cilja.<sup>1</sup>

Koalicija za žene u novinarstvu (CWIJ), neprofitna globalna organizacija sa sedištem u Njujorku, objavila je novi izveštaj pod nazivom [„Status medijskih sloboda za novinarke”](#) u kome redovno dokumentuje sve slučajeve pretnji i napada sa kojima se suočavaju novinarke širom sveta. Kako se navodi u izveštaju, tokom avgusta meseca su zabeležena 53 slučaja kršenja slobode medija, kao i porast pretnji, zastrašivanja i zabrani ulaska u zemlju.

Srbija je u novom izveštaju Koalicije izdvojena među tri najveća slučaja zbog postupanja prema ruskoj novinarki Nataši Tiškevič koja je 40 sati bila zatvorena na beogradskom aerodromu, a potom vraćena na Maltu. Tiškevič, koja živi u izbeglištvu u Nemačkoj, uhapšena je 7. avgusta na aerodromu u Beogradu i tom prilikom joj je odbijen ulazak u zemlju. Tiškevič je u Rusiji osuđena zbog kritičkog izveštavanja.

### Slučajevi redakcije Danas

Redakcija dnevnog lista Danas je u septembru mesecu bila izložena višestrukim pretnjama i napadima.

Najpre su, početkom septembra, pristalice konzervativnog pokreta „Naši”, ponovo ubacile letke u hol zgrade u kojoj je smeštena redakcija Danasa, što je slučaj koji nije usamljen u prethodnih nekoliko meseci. Na poslednjem letku su prikazani predstavnici opozicije - Pavle Grbović, Zoran Lutovac, Radomir Lazović, Aleksandar Jovanović Ćuta, Nebojša Zelenović, Miroslav Aleksić i Zdravko Ponoš, kao i premijer Kosova - Aljbin Kurti, dok se svima na glavama nalaze bele kapice (koje asociraju na keče), uz naslov „Kurtijeva opozicija”. Isti leci su ubačeni i u dvorište televizije N1.

Osim redakcije, na meti ove ultradesničarske organizacije se našao i glavni i odgovorni urednik Danasa - Dragoljub Petrović. Na letku je Petroviću dodata tradicionalna albanska kapa, a pored njega se nalazi Adem Jašari, osnivač i vođa terorističke „Oslobodilačke vojske Kosova”. Putem letka mu je poručeno: „Nisi ti Draža, ti si Adem” a pored nadimka glavnog i odgovornog urednika se nalazi i lik Dragoljuba Mihailovića, vođe Jugoslovenske vojske u otadžbini. Uz logo Danasa, postavljen je i logo prištinskog medija „Koha Ditore”.<sup>2</sup>

Solidarnost sa Danasom, koji je, po ko zna koji put na meti ove organizacije, izrazila je redakcija

<sup>1</sup> [Tereza Ribeiro: Porast digitalnog nadzora nad novinarima predstavlja ozbiljnu pretnju slobodi medija](#), tekst objavljen 21.09.2023. na portalu Cenzolovka

<sup>2</sup> [Urednik Danasa Dragoljub Petrović na meti pokreta „Naši”: Nisi ti Draža ti si Adem](#), tekst objavljen 29.09.2023. na portalu NUNS-a.

Demostata i pozvala nadležne organe da hitno reaguju:

*Smatramo da je poređenje kolege Petrovića sa kosovskim teroristom Ademom Jašarijem krajnje neumesno, neprimereno i štetno za medijsku scenu Srbije. Sve ovo liči na devedesete, a rezultat takve politike dobro nam je poznat.<sup>3</sup>*

Podsećanja radi, pokret Naši već mesecima ima isti obrazac postupanja - u martu tekuće godine na adresu Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV) je slao mejlove u kojima su se nizale uvrede, optužujući tu organizaciju, kao i portal Autonomija, čiji je NDNV izdavač, da su „strani plaćenici”, da vode „medijski rat protiv Rusije i Srbije” i „promovišu Ukrajinski neonacizam”. O tom slučaju više reči bilo je u [Monitoringu medijske scene za mesec mart 2023. godine](#). U maju mesecu je u ulaz zgrade redakcije Danasa ubačeno više od 20 letaka na kojima su bile fotografije pojedinih lidera opozicije, zatim Franje Tuđmana, Alije Izetbegovića, uz logo Danasa, N1 i Nove S i natpis „Peta kolona”. O slučaju iz maja meseca je više reči bilo u [Monitoringu medijske scene za mesec maj 2023. godine](#). U [avgustovskom Monitoringu medijske scene](#) je detaljnije obrađen slučaj kada je ispred ulaza u prostorije NDNV-a nepoznati muškarac pobacao plakate kojim je, osim NDNV-a, targetirano je još nekoliko ličnosti „koje rade protiv interesa Vojvodine”. Pored njihovih slika našla se i slika nekadašnjeg ustaškog predvodnika Ante Pavelića, na koji način su, bez bilo kakvog osnova, NDNV doveli u vezu s ustaškim pokretom.

Kao treći i najozbiljniji napad ovog meseca se izdvaja slučaj kada su redakciji putem društvene mreže Facebook upućene pretnje spaljivanjem, kao komentar na tekst pod nazivom „Kakva je uloga SPC u tragičnim događajima na Kosovu” koji je obrađivao aktuelna dešavanja na Kosovu kada su u obračunu naoružanih lica i policije Kosova stradala tri lica srpske nacionalnosti i jedan policijski službenik albanskog porekla.<sup>4</sup> Iako je navedeni tekst izazvao salvu uvredljivih poruka, jedan od komentara se izdvojio po ozbiljnosti. „Posle spaljivanja neće ni pomena biti od njih” – poručeno je redakciji.

Udruženje novinara Srbije je oštro reagovalo a osumnjičeni za pretnje spaljivanjem je brzom reakcijom tužilaštva identifikovan.<sup>5</sup> Nakon što je izvršen pretres stana koji je koristio, po nalogu tužilaštva mu je određeno zadržavanje do 48 časova u kom roku je i saslušan. Na teret mu se stavlja

<sup>3</sup> [Demostat izrazio solidarnost sa Danasom nakon targetiranja glavnog urednika Dragoljuba Petrovića na plakatima pokreta „Naši”](#), tekst objavljen 28.09.2023. na portalu Cenzolovka

<sup>4</sup> [„Posle spaljivanja neće ni pomena biti od njih”: Redakciji Danasa upućene pretnje na Fejsbuku](#), tekst objavljen 27.09.2023. na portalu Cenzolovka

<sup>5</sup> [UNS: Tužilaštvo za VTK da otkrije ko je pretio redakciji „Danasa”](#), saopštenje objavljeno 27.09.2023. na portalu UNS-a

izvršenje krivičnog dela Ugrožavanje sigurnosti iz člana 138 stav 3 u vezi stava 1 Krivičnog zakonika, a navedene informacije je za UNS potvrdio javni tužilac Branko Stamenković.<sup>6</sup>

### Slučaj Maje Đurić, novinarkе N1

Novinarku N1, Maju Đurić, napao je prvo verbalno a potom i fizički, radnik obezbeđenja fabrike Mitros u Sremskoj Mitrovici, kada je ona pokušala da ga spreči da je snima mobilnim telefonom.

Novinarka se nalazila na javnoj površini ispred fabrike, kada je radnik obezbeđenja pokušao da udalji ekipu N1, uz pitanje „u čije ime vi snimate“? Pošto se novinarka predstavila, on je tražio od novinara da se legitimiše, nakon čega su usledile pretnje: „Sada ćete vidite šta će biti s vama“. Radnik obezbeđenja je potom mobilnim telefonom snimao novinarku i krenuo za njom. Đurićeva je pokušala da spreči dalje snimanje zaklanjanjem rukom ekrana telefona i tom prilikom je radnik snažno odgurnuo i nastavio da snima. Slučaj je prijavljen policiji, sačinjen je izveštaj a kompanija Mitros se ogradila od postupanja svog zaposlenog.<sup>7</sup>

### Slučaj portala VranjeNews

Gradski odbor Srpske napredne stranke u Vranju, izdao je [saopštenje za javnost](#) na svojoj internet stranici u kome se portal VranjeNews označava kao teroristički i izdajnički. U saopštenju se širi verska, nacionalna i rasna mržnja, a portal optužuje da je „glasilo teroriste i ratnog zločinca Aljbina Kurtija“, da „opravdava provokatora, ratnog huškača i nalogodavca, ubicu Srba sa Kosova i Metohije otvorenim priznanjem tzv. Kosova i Kosovske policije“. Povod za ovakvo saopštenje je tekst koji je objavljen na portalu ovog medija pod naslovom „Kurti objavio spisak zaplenjenog naoružanja, vozila i novca kod Banjske“.

NUNS je u svom saopštenju istakao da smatra nedopustivim ovakav narativ Gradskog odbora Srpske napredne stranke u Vranju, te najoštrije osudio retoriku vladajuće stranke. Kako dalje navode, ovakvo ophođenje smatraju neprihvatljivim jer ovakva vrsta verbalnog napada na medij direktno ugrožava bezbednost novinara i od njih pravi mete daljih napada pošto se neprijateljska atmosfera prema novinarima i medijima prenosi i na građane. Takođe, posebno zabrinjava činjenica da ovo nije

<sup>6</sup> [Tužilaštvo zatražilo pritvor za osumnjičenog za pretnje spaljivanja redakcije Danasa](#), autor D.K, tekst objavljen 29.09.2023. na portalu Cenzolovka

<sup>7</sup> [Radnik obezbeđenja u Sremskoj Mitrovici odgurnuo novinarku N1](#), tekst objavljen 27.09.2023. na portalu Cenzolovka

prvo saopštenje vranjskog odbora SNS-a ovakve vrste. Sličan govor je bio upućen i redakciji portala Info-Vranjske o kom slučaju je više reči bilo u [Monitoringu medijske scene za mesec jun.](#)<sup>8</sup>

Iz UNS-a su naglasili da napadi poput ovog predstavljaju opasnost za novinare. Takođe su iskoristili priliku da podsete na zajedničku izjavu srpskih članica Evropske federacije novinara (EFJ), podržanoj na godišnjoj skupštini EFJ-a, kada je traženo od predstavnika izvršne vlasti, poslanika Narodne skupštine i drugih državnih i lokalnih funkcionera da prestanu sa targetiranjem novinara i upotrebom uvredljivog narativa.<sup>9</sup>

Povodom brojnih napada koji su obeležili mesec septembar se u posebnom [saopštenju](#) oglasio i istaknuti medijski stručnjak, Veran Matić.

Matić je istakao da su napadi na novinare i novinarkе tokom obavljanja njihovog posla postali redovna pojava i da nisu vezani samo za određene redakcije ili novinare, te da je, iako tužilaštvo i policija često uspešno i brzo reaguju, neophodno još snažnije i efikasnije odgovoriti na primetan trend ogoljene sile uperene protiv novinara i novinarki koje su izložene širokoj lepezi pretnji i napada. Kako dalje navodi, brzo i efikasno procesuiranje je jedini način da se spreči eskalacija novih napada na novinare, pogotovo u vremenu povišenih tenzija uzrokovanih događajima o kojima medijski radnici i mediji moraju da izveštavaju.<sup>10</sup>

Reakcija na dešavanja u septembru je usledila i od strane NUNS-a koje je pozvalo predsednika Srbije Aleksandra Vučića i sve političke aktiere da prestanu sa targetiranjem novinara jer način na koji to čine predstavlja direktno ugrožavanje bezbednosti. Reagovanje NUNS-a je usledilo nakon što je predsednik Vučić zbog situacije na Kosovu, u više navrata tokom svog obraćanja naciji targetirao dnevni list Danas optužujući ih da hoće da „Srbija bude uništena“, a novinarku N1, Sanju Sovrlić je dan ranije, u još jednom obraćanju naciji, optužio da insinuiira da je Srbija dala oružje napadačima na Kosovu.<sup>11</sup>

<sup>8</sup> NUNS: [Institucije hitno da reaguju na neprimeren govor Gradskog odbora SNS-a u Vranju](#), saopštenje objavljeno 27.09.2023. na portalu NUNS-a

<sup>9</sup> UNS [osuđuje napad GO SNS-a u Vranju na redakciju Vranje news](#), saopštenje objavljeno 28.09.2023. na portalu UNS-a

<sup>10</sup> [Pretnje proterivanjem Brankice Stanković, paljenjem redakcije Danasa i fizički napad na Maju Đurić iz N1 u samo dvadesetak sati](#), saopštenje objavljeno 27.09.2023. na portalu Javni servis

<sup>11</sup> NUNS: [Predsednik Vučić i drugi politički akteri da prestanu sa targetiranjem novinara jer time ugrožavaju njihovu bezbednost](#), saopštenje objavljeno 28.09.2023. na portalu NUNS-a

## Slučaj Vojina Radovanovića, novinara dnevnog lista Danas

Slučaj ugrožavanja sigurnosti novinara Vojina Radovanovića zbog upućene pretnje smrću putem društvene mreže Instagram u julu mesecu, dobio je svoj epilog – okrivljeni je priznao izvršenje krivičnog dela i zaključen je sporazum o priznanju krivice.

Okrivljeni je na saslušanju u Višem javnom tužilaštvu priznao da je pretnjom smrću, preko društvene mreže Instagram, ugrozio sigurnost novinara uz objašnjenje da je preteću poruku uputio Radovanoviću iz revolta zbog njegovih objava na društvenoj mreži Instagram.<sup>12</sup>

Sporazum zaključen između tužilaštva i okrivljenog nije pravnosnažan i čeka se odluka suda koji u daljem postupku isti može da prihvati ili odbije.

Više reči o ovom slučaju bilo je u [Monitoringu medijske scene za mesec avgust](#).

## II MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

Septembar mesec obeležila je dugo očekivana javna rasprava o Zakonu o medijima i javnom informisanju, koja traje mesec dana, sa četiri događaja u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu (13. 09, 20. 09, 27. 09. i 04. 10. 2023. godine)<sup>13</sup>.

Nacrti dva medijska zakona su završeni, a stručnjaci iz oblasti medija napokon su dobili priliku da iznesu svoje predloge i zamerke, sa ciljem unapređivanja istih. Ovu priliku su iskoristili na najbolji mogući način, tako da su aktivnim učešćem u raspravi izneli stavove stručne javnosti. Prva runda javne rasprave bila je sjajan pokazatelj koja su rešenja sporna, ali je pokazala i duboka razmimoilaženja između države i struke.

Brojne kritike nezadovoljnih medijskih udruženja odnosile su se na zabrinjavajuću činjenicu da je ostavljena mogućnost da država ponovo bude u posrednom vlasništvu nad medijima. Iako je stari zakon nedvosmisleno regulisao sporno pitanje na način da država ne može posredno ili neposredno da bude izdavač medija postavljanjem određenih alternativnih uslova, novi nacrt te kriterijume postavlja kumulativno. Ovakvo rešenje, ako bi bilo usvojeno, značilo bi da država može da osnuje

<sup>12</sup> [Priznala krivicu osoba koja je preko Instagrama pretila smrću novinaru Vojinu Radovanoviću, tužilaštvo čeka odluku suda](#), tekst objavljen 29.09.2023. na portalu Cenzolovka

<sup>13</sup> Uz naknadno pomeranje zbog proglašenja dana žalosti - [Novi termin okruglog stola za medijske zakone](#) tekst objavljen 27.09.2023. na sajtu NUNS-a

preduzeće, da osnuje d.o.o., koje kasnije može da osnuje medije, tako da bi država posredno mogla da bude u vlasništvu medija<sup>14</sup>.

Sporno je i rešenje koje predviđa da se podaci o tome da li su kršili Kodeks novinara Srbije traže samo za štampane i onlajn medije koji su prihvatili nadležnost Saveta za štampu. Kako ističu medijski stručnjaci, ovakvo rešenje bi bilo pogubno za medijsku scenu Srbije jer je diskriminatorno i vodilo bi ozakonjenju nagrađivanja medija koji kontinuirano krše medijske standarde. Naglašava se da je ovo rešenje suprotno Medijskoj strategiji, da ne štiti pravo na informisanje građana u skladu sa javnim interesom i da omogućava neodgovorno trošenje novca iz budžeta<sup>15</sup>.

Skoro polovina od nacрта članova Zakona o elektronskim medijima odnosi se na Regulatorno telo za elektronske medije (REM), što ponovo potvrđuje značaj ovog tela za ceo sistem. Otvoreno je pitanje biranja novog Saveta REM-a<sup>16</sup> u skladu sa Medijskom strategijom, zatim način izbora i trajanje mandata članova, kao i pitanje izricanja sankcija medijima, s obzirom na to da je do sada REM teško izricao meru zabrane rada medijima.

Raspravi je doprineo i nekadašnji državni sekretar za informisanje Aleksandar Gajović, koji je istakao da je potrebno zakonskim aktom definisati šta je to novinar i ko je novinar u Srbiji, pošto trenutno ne postoji definicija i svako može biti novinar<sup>17</sup>.

<sup>14</sup> [NOVA REŠENJA : Država se vraća u vlasništvo nad medijima](#), tekst objavljen 15.09.2023. na portalu NUNS-a

<sup>15</sup> [Može li medijska slika biti još gora? Novi predlozi zakona kažu da može](#), tekst objavljen 19.09.2023. na portalu NUNS-a

<sup>16</sup> [Veljanovski: Ako se ne izabere novi Savet REM-a uz novi zakon, sve druge izmene neće imati važnost](#), tekst objavljen 08.09.2023. na portalu NUNS-a

<sup>17</sup> [Aleksandar Gajović: Zakonskim aktom treba definisati šta je to novinar i ko je novinar u Srbiji](#), tekst objavljen 19.09.2023. na portalu NUNS-a



### III IMPLEMENTACIJA POSTOJEĆIH PROPISA

Udruženje novinara Srbije (UNS) je saopštilo da je ministar informisanja i telekomunikacija, Mihailo Jovanović, na pet od devet ovogodišnjih konkursa, „u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima, na osnovu diskrecionog ovlašćenja”, menjao iznose koje je komisija predložila za sufinansiranje. Ministar je nekim medijskim projektima umanjio sredstva koja je komisija predložila, a nekim projektima je predložena sredstva povećao.

UNS je od Jovanovića tražio odgovor na pitanje da li je konsultovao komisije koje su odlučivale o raspodeli sredstava pre nego što je menjao iznose koje su one predložile i da li je utvrdio da su komisije radile suprotno zakonu. Ministar se u obrazloženju pozvao na zakonski član koji glasi: „Odluku o raspodeli sredstava donosi rukovodilac organa koji je raspisao konkurs, a na osnovu obrazloženog predloga komisije” a u kom članu nije navedeno da ministar ima diskreciono pravo da obrazloženi predlog komisije menja po svom nahođenju.

Budući da je Pravilnikom o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja propisano da „Ukoliko rukovodilac organa koji je raspisao konkurs uoči da je komisija dala predlog suprotno odredbama zakona, ovog pravilnika i uslova utvrđenih u javnom pozivu za učešće na konkursu, ili da sadrži drugu očiglednu grešku, zatražiće pismenim putem od komisije da ispravi nepravilnosti ili greške i ispravi predlog u određenom roku”, UNS traži odgovor na pitanje da li je ministar pre donošenja rešenja uočio greške u radu komisija, te da li ih je pisanim putem pre donošenja rešenja pozvao da te greške ili nepravilnosti isprave, jer u suprotnom, ni ministar, niti bilo ko iz ministarstva nema pravo da menja odluke komisija.<sup>18</sup>

Nakon što je Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti poništio rešenje kojim je Ministarstvo informisanja i telekomunikacija odbilo da Udruženju novinara Srbije (UNS) dostavi profesionalne biografije osoba koje su se prijavile ili su predložene za članove komisija za ocenjivanje medijskih projekata na konkursima koje je Ministarstvo raspisalo ove godine - Ministarstvo informisanja i telekomunikacija ponovo je odbilo da UNS-u dostavi profesionalne biografije kandidata za članove komisija za medijske konkurse. O ovom slučaju više reči je bilo u [Monitoringu medijske scene za mesec avgust](#).

Ministarstvo je u novom obrazloženju zauzelo stav da rešenja o imenovanju članova

<sup>18</sup> [UNS traži objašnjenje ministra informisanja o izmeni predloga komisija o medijskim konkursima](#), tekst objavljen 03.09.2023. na portalu Cenzolovka

komisija već sadrže podatke koji su relevantni, te da interes javnosti da zna ko se prijavio za učešće u komisijama koje odlučuju o raspodeli sredstava ne preovlađuje u odnosu na pravo na privatnost tih osoba.

Kako navode iz UNS-a, obrazloženje je paradoksalno ako se uzme u obzir činjenica da se članom 25 novog Nacrta zakona o javnom informisanju i medijima propisuje da biografije svih prijavljenih kandidata za članove komisija treba da budu objavljene na sajtu Ministarstva i na veb portalu Jedinstvenog informacionog sistema za sprovođenje i praćenje sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja.<sup>19</sup>

#### IV SLAPP TUŽBE USMERENE PREMA NOVINARIMA I MEDIJIMA

Slučaj koji je inicirala Zorica Pavlović, nekadašnja pomoćnica ministra zdravlja, protiv B92, zbog informacija objavljenih u serijalu *Insajder* koji se 2011. godine emitovao na televiziji B92 a koje se tiču zloupotreba prilikom nabavke vakcina protiv svinjskog gripa, nakon dvanaest godina je dobio svoj epilog – Evropski sud za ljudska prava presudio je u korist B92. Evropski sud za ljudska prava je utvrdio da B92 nije prekršio pravila profesije izveštavajući o zloupotrebama i pritiscima prilikom nabavke vakcina protiv svinjskog gripa. Kako se navodi u odluci, domaći sudovi su presudom protiv tadašnje televizije B92 ugrozili slobodu govora i izveštavanje medija u interesu javnosti.

U serijalu *Insajdera* „Kupoprodaja zdravlja” iz 2011. godine otkriveno je, između ostalog, da je Srbija vakcinu protiv svinjskog gripa zbog tri posrednika na kraju platila više nego što je, na primer, vakcinu platila Švajcarska. Konkretno informacije zbog kojih je tužba podneta se tiču izveštaja policije do kojeg su došli novinari *Insajdera*, a koji je pokazivao da je policija sumnjičila 14 osoba za zloupotrebe prilikom nabavke vakcina, ali su na kraju uhapšene samo tri osobe. Tada su objavljena imena lica koja su nestala sa spiska osumnjičenih, a među njima se našla i pomoćnica ministra zdravlja Zorica Pavlović, koja je i podnela tužbu protiv B92.<sup>20</sup>

Domaći sudovi su zauzeli stav da su joj izveštavanjem povređeni čast i ugled, a Evropski sud odlučio je suprotno – u korist B92 i izveštavanja novinara *Insajdera*. Evropski sud je zaključio da su

<sup>19</sup> [Ministarstvo ponovo odbilo da dostavi UNS-u biografije kandidata za medijske komisije](#), tekst objavljen 26.09.2023. na portalu Cenolovka

<sup>20</sup> [Evropski sud posle 12 godina presudio u korist Insajdera](#), tekst objavljen 06.09.2023. na portalu NUNS-a

domaći sudovi prekršili član 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima koji garantuje slobodu izveštavanja:

*Sud je utvrdio da su srpski sudovi priznali da su informacije koje je objavio podnosilac predstavke doprinele javnoj raspravi i da je neko ko je na funkciji pomoćnika ministra zdravlja trebalo da pokaže veći stepen tolerancije.*

*Sudovi su, međutim, otišli predaleko u svojim kritikama, ocenjujući način na koji je B92 proveravao činjenice. Ta kompanija je svoje izveštavanje zasnovala na belešci koju je dobila od policijskih službenika, i nije bilo sumnje u verodostojnost beleške. Jezik koji se koristi u izveštavanju je bio precizan, nije bilo preuveličavanja i sve strane su pozvane da iznesu svoju verziju događaja.*

*Ova publikacija objavljena je uz finansijsku pomoć Evropske unije i Ministarstva informisanja i telekomunikacija Republike Srbije. Za sadržinu ove publikacije isključivo je odgovorna Asocijacija nezavisnih elektronskih medija i ta sadržina nipošto ne izražava zvanične stavove Evropske unije i Ministarstva informisanja i telekomunikacija.*